

Tentoonstelling honderd jaar schoolfoto's

Zondag 18 oktober zullen we in verschillende ruimtes van de Edohof al onze schoolfoto's tentoonstellen van de periode 1912-2012. De tentoonstelling is open **van half 11 tot 4 uur**. De toegang is gratis voor donateurs en scholieren. Anderen betalen een toegangsprijs van 2 euro.

Van de laatste veertig jaar hebben we vrijwel alle groepsfoto's met ook de bijbehorende namen. Graag willen we op deze dag controleren of daarbij geen fouten zijn gemaakt.

Bijzonder is ook onze verzameling uit het jaar 1917. In 4 foto's wordt de totale "bevolking" van de school in dat jaar getoond. Er zijn ook foto's gemaakt in 1919, 1924 en 1926 maar daarvan ontbreken er een aantal in onze verzameling.

In de dertiger jaren werden meestal de kinderen uit één gezin op een foto gezet. Pas na het einde van de Tweede Wereldoorlog worden er weer klassenfoto's gemaakt. In het jaar 1957 werden schoolfoto's in kleur gemaakt. Helaas missen we nog flink wat foto's uit de eerste periode daarna.

De verzameling van Cornelis van de Wert vormt de basis van onze historische collectie van Alphen. Waarschijnlijk heeft hij de schoolfoto's in aparte albums bewaard. Die zijn mogelijk na zijn dood in 1991 elders terecht gekomen. Vrijwel alle schoolfoto's hebben we als werkgroep zelf verzameld! We hopen dat de originele schoolfotoverzameling van Cornelis nog eens ergens tevoorschijn komt. Dan zal het misschien nog mogelijk zijn om ook de foto's van honderd jaar oud van namen te voorzien.

Op de tentoonstelling zijn ook foto's van schoolreisjes en presentaties van schoolkampfoto's te zien.

Brand (7)

Brand in de hervormde kerk

Zondag 27 september werd er voor de laatste keer een dienst gehouden in het hervormde kerkje aan de Schoolstraat. Bijna 200 jaar is dit gebouw voor deze erediensten gebruikt, nu is het verkocht.

Bij onze speurtocht naar krantenberichten over branden in Alphen vonden we in 2 kranten een bijna gelijke melding over een brand die opgemerkt werd tijdens de dienst in deze kerk. Op zondagmorgen, 28 december 1886 bleek er brand ontstaan te zijn door de kachelpijp die door de houten zoldering liep.

De brand liep goed af. Dat was te danken aan de snelle melding, maar ook kwam het goed uit dat de brandspuit dichtbij stond.

Alfen (Maas-en-Waal), 28 Dec. Terwijl Zondag-ochtend de leden der Herv. Gemeente in hun bedehuis bijeen waren, kwam een man, zeer ontsteld, binnenstormen, uitroepende: „Brand! boven in de kerk! Er uit!” Men kan zich voorstellen welk een schrik deze woorden onder de saamgekomenen wekte. Elk greep zijn Bijbel, stoof op van zijn zitplaats, en onder groot gedrang vluchtten allen naar buiten. Werkelijk was er brand ontstaan tusschen het kerkplafond en het dak, en reeds sloeg de vlam uit naar buiten. De kerkkachel, waarvan de pijpen door de zoldering loopen, schijnt vuur aan het houtwerk meedeeld te hebben. De brandspuit, die zich in de onmiddellijke nabijheid bevond, was spoedig ter plaatse, en het mocht gelukken den brand bij het uitbreken te blusschen. Persoonlijke ongelukken hebben niet plaats gevonden.

(De Tijd 30 december 1886)

In 1869 had de gemeenteraad nog een nieuwe brandspuit aangeschaft bij W. Franssen in Well. Hij werd “vrachtvrij” afgeleverd aan de Schans voor 500 gulden met 5 jaar garantie.

Voor deze spuit wordt ook voor 498 gulden een nieuw brandweerhuisje gebouwd op “Vlugtheuvel nr. 1” (Kerkdijk) door Evert van Venrooij (metselaar) en Robertus Derks (timmerman). Hierdoor werd wel voorkomen dat men moest zoeken naar de brandspuit, zoals in onderstaand bericht uit 1872 in Woensel het geval was.

Brand, van een huis is geen nieuws, ook niet een flinke brand, zoals te Woensel een paar dagen geleden voorgevallen is, maar wel dat men de brandspuiten in een gemeente zoeken moet; de brandweer wist zelf niet waar de spuiten waren, men dacht bij den burgemeester, bij den wethouder, secretaris, maar alles mis. Een bakker deed zich eindelijk op en zeide: Er staat een ding bij mij, kan dat voor den brand zijn? Men ging zien en vond werkelijk de brandspuit in den stal, maar ze was niet meer noodig, alles was afgebrand.

(Nieuw Tielse Courant 15 september 1872)

Geschiedenis van het onderwijs in Alphen (3)

In 1806 kwam er een schoolwet. Daarin stond dat de openbare school moest opleiden tot “alle christelijke en maatschappelijke deugden”. Vanaf deze tijd werd de schooljeugd ook in klassen verdeeld. De onderwijzers waren protestant en er werd meestal protestants onderwijs gegeven. In plaatsen als Alphen, waar 90% van de bevolking katholiek was, gaf dat vaak problemen.

Minister Thorbecke benadrukte in de grondwet van 1848 de vrijheid van onderwijs. Er moet openbaar onderwijs zijn, maar iedereen kreeg het recht om eigen scholen te stichten als er maar goede leraren waren. Wat de aanstelling van onderwijzers betrof werd bepaald dat, als er slechts één school was, men bij gelijke kwaliteit van de kandidaten “acht moet slaan op derzelver Godsdienstige gezindheid en op die van de meerderheid der ingezetenen”.

In Alphen mengt Thorbecke zich persoonlijk in de strijd, als in 1852 een nieuwe onderwijzer wordt gezocht. Het resultaat is dat de katholieke Antonius Hendrikus Kuijpers, geboren in Reek (NB) wordt benoemd.

In het jaar 1800 is de kerk van de protestanten naar de katholieken teruggegaan. Maar daarbij hoorden niet het huis en de tuin van de koster, die toen ook schoolmeester was. En daar staat ook de school, die in 1839 nog door de gemeente nieuw is gebouwd!! De protestanten weigeren het schoolgebouw af te geven en ze beginnen een rechtszaak omdat zij eigenaar zijn. In december wordt er een “bijzondere school der eerste klasse” gestart en daar wordt Huibrecht Laurusse aangesteld als onderwijzer. Op deze school wordt Frans, algebra en meetkunde gegeven.

30 november 1852 dient de rechtszaak bij de Arrondissementsrechtbank in Nijmegen. De gemeente denkt goede kans te maken, omdat de school en onderwijzerswoning met gemeentegeld zijn betaald. Ze gaat zelfs op 10 maart 1854 in hoger beroep bij het Provinciaal Gerechtshof!

Eind 1854 geeft de advocaat al aan weinig heil te zien in het hoger beroep. In december 1855 komt de uitspraak en zowel de school als het onderwijzershuis moeten ontruimd worden! De gemeente moet de proceskosten betalen en bovendien een nieuwe school en onderwijzerswoning gaan bouwen. Tijdelijk wordt voor het lesgeven uitgeweken naar een woonhuis van de weduwe Cornelis Steenbruggen, waarschijnlijk aan de Molendijk nr. 7 (nu woonhuis Toine van Rossum).

Er moet veel grond verkocht worden om het geld bijeen te brengen. Ook moet er op een geschikte plaats grond worden gekocht voor het bouwen van de nieuwe school en onderwijzershuis. Die grond wordt gevonden aan de huidige Schoolstraat, op de plaats waar nu dorps huis De Hucht staat. In 1855 heeft de gemeente ook nog te maken gehad met een grote watersnood: letterlijk en figuurlijk stond het water tot aan de lippen.

Zoekplaatje ingelijst (2)

Op het zoekplaatje van vorige maand hebben we geen enkele reactie gehad. Het was net als dit nieuwe zoekplaatje ingelijst. Er waren nog twee andere lijstjes met foto's en al die lijstjes waren precies hetzelfde.

De foto's zijn opgehaald voor de rommelmarkt van buurtvereniging de Molenrakkers. We willen graag weten wie er op de foto's staan en of ze wel uit Alphen komen. Mogelijk brengt deze foto iemand op een idee. Iemand heeft ze aan de straat gezet en moet toch weten wie het zijn.

We wachten in spanning af.

Alphen in vroeger tijden, deel 1

Tijdens onze tentoonstelling op 18 oktober a.s. is natuurlijk ook nog onze uitgave Alphen in vroeger tijden, deel 1 te koop. In dit boek zijn onze eerste vijftig nieuwsbrieven samengevoegd en bewerkt. Er zijn veel nieuwe foto's toegevoegd en nieuw verkregen informatie is opgenomen. Ook is er een index op achternaam aan het boek toegevoegd. Het resultaat is een prachtige 178 pagina's tellende bundel verhalen met veel foto's die bij (oud)inwoners van ons dorp veel herinneringen zal oproepen. Een prachtig cadeau voor bijvoorbeeld de komende feestdagen.

Het boek is ook te koop bij Troefmarkt Verwoert en iedere donderdagavond in de Edohof van 20.00 tot 22.00 uur. Het kost slechts **€17,50**.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Edohof
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk tel. 56 1942
Adrie van Hoogstraten tel. 56 2425
Johan de Jong tel. 56 1557

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com